

ד"ר אלחנן בראון

ד"ר חנה קטן

שימוש בהתקן תוך-רחמי לאחר חיתוך דופן

האם יש סכנה בשימוש בהתקן תוך-רחמי [הת"ר] לאחר ניתוח קיסרי? זו שאלה הנשאלת תכופות ע"י נשים שעברו חיתוך דופן ומעוניינות בהת"ר כאמצעי למניעת הריון. ביסוד השאלה קיים החשש מפני חולשה של קיר הרחם באיזור הצלקת הניתוחית, אשר עלולה להביא לחדירת גוף ההתקן או זנבו דרך הצלקת. אין ספרות רבה בנושא, אולם ממה שפורסם ברור כי אין התוצאות בשימוש הת"ר אחר חיתוך דופן שונות מאשר אצל נשים אשר ילדו בלידות רגילות בלבד.

בעבודה שבוצעה בדרום אפריקה ברובעי השחורים נבדקו סוגים שונים של הת"ר בלמעלה מ-25,000 נשים, מתוכן היו מאה נשים שבוצעו אצלן חיתוכי דופן. למרות שהיו לעיתים קרובות עיוותים במבנה חלל הרחם לאחר הניתוחים, היה השימוש בהת"ר אפקטיבי¹. בעבודה אחרת, בארה"ב, נבדקו תוצאות השימוש בהת"ר אצל 318 נשים עם לפחות חיתוך דופן אחד בעבר². קבוצה זו הושוותה לקבוצת ביקורת בה הנשים ילדו בלידה נרתיקית אחת או יותר. ההתקנים שנבדקו היו מסוג Lippes, Multiload ו-Copper T. לא נמצא כל הבדל בין שתי הקבוצות בשיעור פליטת ההתקן, או סיבוכים אחרים. לא נמצאו הבדלים גם כאשר נבדקו רק הנשים שבהן ההריון שהסתיים בחיתוך דופן היה ההריון האחרון שלפני הכנסת ההתקן.

יתר על כן, בעבודה שבוצעה בסין על 52 נשים שלרחמן הוכנס הת"ר בעת חיתוך הדופן דרך הפתח ברחם, נמצא שיעור פליטה של 4.1% בלבד אחרי ששה חודשים. באותה עבודה, לשם השוואה, הוכנס הת"ר לקבוצת נשים אחרת מיד לאחר לידה רגילה. לא היו כל הבדלים בין שתי הקבוצות

1. Spilhaus M.: The IUD in Soweto & other Townships. *S. Afr. Med. J.*, 48:1302, 1974.

2. Chi I-C., Balogh F.: Interval Insertion of IUD in Women with Previous Caesarean Section. *Contraception*, 30(3):209, 1984.

מבחינת דימומים, כאבים או סיבוכים אחרים, פרט לתופעה אחת: שיעור פליטת ההתקן היה גבוה פי חמש בקבוצה השנייה³.

המסקנה המתבקשת מסקירת הספרות הקיימת, וכן מהפרקטיקה המקובלת בקרב הרופאים, היא שאין כל מניעה להשתמש בהת"ר כאמצעי לדחית ההריון לאחר חיתוך דופן [או חיתוכי דופן] בעבר, מאחר שלא נמצא שיש עליה משמעותית בסיבוכים בעקבות השימוש בהת"ר בנשים אלו לעומת נשים שלא נותחו.

3. Chi I-C., Su-Wen Z., Balogh F., Katherine N. G.: Postcaesarean Section Insertion of IUDs. *Am. J. Pub. Health*, 74(11):1281, 1984.